

här har du, hvad du begärt. S. så nyttjas äfv., för att anmana till skyndsamhet, enständigt yrka, fordra något, t. ex.: S. så, skynda dig nu. S. så, stäng nu dörren. S. så, kom nu. — S. än, se Anse. S. bort, vända bort ögonen. — S. efter, vända ögonen åt person eller föremål, som aflägsnar sig, t. ex.: S. efter en bortgående. S. efter: a) Undersöka, uppsöka. S. efter, om det är nog. S. efter ett ställe i bibeln. — b) Gifva akt. S. väl efter, huru det förhåller sig. — c) Sköta om, laga om, vårda, vaka öfver. S. efter mat, som kokar. S. efter en sjuk. S. efter barn. S. efter, att allt går rätt till. — S. framsför sig ell. s. sig före, rikta sina blickar framsför sig. (Fig.) S. sig före, nyttja försigtighet, taga sig till vara, akta sig, t. ex.: Han har sett sig väl före. S. er före, hvad ni gör. — S. igenom, se Genomse. — S. in, blicka in. (Fig.) S. in i framtiden, förutse hvad i framtiden skall hända. — S. ned, rikta sina blickar nedåt. — S. om: a) Ånjo efterse; b) Hafva omsorg om, vårda, sköta, t. ex.: S. om barn, sjuka. S. sig omkring ell. s. sig om (tonvigten på se), blicka omkring sig. S. sig om betyder äfven: vända hufvudet och blicka bakom sig. S. sig om, besöka många länder, orter, resa omkring; äfv. besöka och bese hvad som kan vara värdt att skåda, t. ex.: S. sig om litet i en stad, dit man anländt. S. sig om i världen, resa i främmande länder, för nytta och nöje. (Fig.) S. sig om, se sig före, taga sig till vara. S. sig om efter, söka. — S. på, bese, granska, t. ex.: S. på en vara. — S. till: a) Se Se åt. b) Varseblifva. Jag har ej sett till honom på länge. c) Besöka (för att vårda). Läkaren ser till den sjuke en gång om dagen. d) Sköta, vårda, vaka öfver, laga. S. till arbelet. S. till, att det blir väl gjort. Jfr. Tillse. e) För-söka. Jag skall s. till, om det är möjligt. — S. upp, vända blicken uppåt, upplifva ögonen; äfv. (fig.) akta sig, taga sig till vara. — S. ut, v. a. Se Utse. — S. ut, v. n. a) Blicka ut, t. ex.: S. ut igenom fönstret. b) Hafva utseende. S. ut som en björn. Det ser ut som guld. S. dum ut, hafva utseende af att vara dum. S. väl, bra, illa ut, hafva ett vackert, fördelaktigt, fult utseende. (Fig.) S. väl, illa ut, gifva anledning till godt hopp, oro, misströstan, t. ex.: Det ser väl ut för oss; det ser illa ut med hans process; det ser illa ut för dem; det ser nu bättre ut för honom. Det ser så ut, synes, tyckes så. Det ser ut att bli regn, himmelens utseende tyckes behåda regn. Han ser ut att vara sjuk, tyckes vara s. S. frisk, nöjd, glad ut, hafva utseende af att vara frisk &c. Kors, hur (så) du ser ut! utrop, då man finner någon illa tilltygad, blek, med förstördt ansigte, o. s. v. Som det ser ut, efter hvad det synes. Det ser ut, som skulle det lyckas, det tyckes vilja lyckas. Han ser ut till allahanda, synes vara i stånd till hvad som helst, har utseende af en hof. — S. åt, se efter, undersöka, t. ex.: S. åt, om vinet är slut. — S. åter, se Återse. S. öfver, se Öfverse. — Syn. Skåda, Skönja, Blicka, Titta, Bese, Beskåda, Åskåda, Betrakta, Bliga, Blänga, Glo, Glutta, Kika, Koxa, Pliira. — 2) Se brukas ofta med afseende på en persons handling eller tillstånd, ett tings verkning, tillstånd. S. någon komma, föras i fängelse. S. någon i elände. Jag såg huset ramla. Jag önskar s. dig lycklig. — 3) Brukas om samtida händelser, hvartil man varit vittne eller

hvarom man hört talas. Denna reform skall en gång gå igenom, men vi få icke se dess fullbordan. — 4) Anmärka, finna vid läsning. I hvilken bok har ni sett det? Jag har sett det hos Livius. — Imperativen Se brukas vid hänvisningar, t. ex.: S. föregående kapitel. S. pag. 81. — 5) Uppmärksamt betrakta. S. denna tosta; den förtjenar att ses. — 6) Besinna, betänka, taga i betraktande, eftertänka, efterräkna. Låt oss s., hvad som är att göra. Låt mig s., huru gammal är hon nu? När man ser de rikets slöseri, skulle man knappt tro, att det ges någon fattigdom i världen. — 7) Spörja, erfar, finna, märka, inse, förstå. Jag ser af hans bref, att... S. något på ens ögon. Deraf kan man s., att... Jag ser nog, att man bedrager mig. Jag ser deruti ingenting omöjligt. Nu ser jag, att han vill mig väl. Vi få väl s., huru det går till slut. S. och dock icke s., se, men låtsä sig ej märka. (Hotelsevis) Jag skall låta honom s., med hvem han har att göra; jag skall låta honom s. på annat. Få s., förkortadt af: vi få se, t. ex.: Få s., om det lyckas. Låt oss s. eller, förkortadt, låt s., att du bättrar dig, låt oss spörja, att... — 8) Känna, hafva kunskap om. Gud ser allt. — 9) Döma, bedöma. Hvar och en har sitt sätt att s. Jag ser det ur en annan synpunkt än ni. — S. sig, v. r. 1) Betrakta sin egen bild. S. sig i spegeln. — 2) (fig.) Finna sig försatt i något visst tillstånd. S. sig i lyckliga omständigheter. S. sig i armod. S. sig öfvergifven, föraktad af alla.

SECANT, SECRET, SECT, m. fl. se Sekant, &c.

SED, m. 3. Enskilt eller allmänt antagen vana i det yttre förhållandet, grundad på begreppet om rätt, sådant det hos enskilt person eller en hel allmänhet gjort sig gällande. Brukas mest i plural. Goda, dåliga, förderfvade s-er. Han har inga s-er, är obylsad, rå, obildad, utan sedliga grundsatser. Det är så hans s., hans vana. S-ernas förbättring. Rätta sig efter landets s.; i samma mening säges äfven: Taga s-en dit man kommer. (Ordspr.) Hvar land har sin s. — Ss. Sedeförbättrare, -förbättring.

SEDAN, adv. (Isl. Sythan; Angl. S. Silthan, af Silh, efter, och Than, då.) a) Sedermera, derefter. Först kommer jag, s. min broder. Först är det min tur, s. er. Allt s. har han varit sjuk. S. blir det för sent. — b) Tillbaka i tiden. Huru lång tid s. ell. huru länge s. är det? För kort tid s. För ett år s. Det är ej många år s. — Prep. (i frågan om tid) Från, efter. S. kung Orres tid. S. konungens afresa. Allt s. jag såg honom, allt ifrån den tiden, den stunden, då jag såg honom. S. när? s. hvilken tid? från hvilken tid? Allt s. dess, allt ifrån den tiden. — Konj. S. jag varit der. S. vi spiset middag. S. detta var gjort. — Syn. Då, När.

SEDEBILD, m. 3. Efterdöme för seder.

SEDEBUD, n. 5. Se Sederegel.

SEDEDOMARE, m. 3. En, som bedömer andras seder. Sträng s.

SEDEFÖRDERF, n. 3. Rådande förderf i seder, förskämda seder.

SEDEHISTORIA, f. 3. Berättelse om utbildningen af enskilda personers eller hela folkslags sedliga lif.

SEDEL, sed'l, m. 2. pl. sedlar. (t. Zettel, af